

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на

ПАУЛО РИКАРДО СОАРЕС ЗЕРЕУ

(докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Музика“, НБУ, с научен ръководител проф. д-р Милена Шушулова - Павлова)

на тема

„МУЗИКАЛНО-СТИЛОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА БРАЗИЛСКИЯ ВАЛС:
НАЦИОНАЛНИЯТ МУЗИКАЛЕН ЕЗИК

във *Valsa de Esquina No. 8*, *Valsa de Esquina No. 12*, и *Valsa-Chôro No.5*
от ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
(професионално направление: 8.3. „Музикално и танцово изкуство“)

от проф. д-р **Евгения Михайлова Симеонова**

Катедра “Пиано”, Теоретико – композиторски и диригентски факултет в
Национална музикална академия “Проф. Панчо Владигеров” – София
(email:evgenia.simeonova@gmail.com)

Не познавам колегата Пауло Зереу, но представената биография ме насочва към добре образован в Бразилия и Европа активно развиващ се музикант. Той популяризира клавирна музика от португалски и бразилски композитори в различни точки по света.

Представената докторска дисертация на тема „МУЗИКАЛНО-СТИЛОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА БРАЗИЛСКИЯ ВАЛС: НАЦИОНАЛНИЯТ МУЗИКАЛЕН ЕЗИК“ е структурирана в резюме, четири глави, заключение с изводи, приложение с нотни партитури на Франсиско Миньоне, референтни източници, библиография /106 източника на португалски, испански и английски/.

В *Първа глава* дисертантът ясно определя целите, обекта, тематичния

обхват; поставя конкретни четири задачи и три големи изследователски въпроси:

1. *Какви са социокултурните фактори, знанията, които могат да влияят върху разбирането и интерпретацията на бразилския валс?*
2. *Какви са съответните музикални особености, които отразяват културните фактори, определящи спецификата на бразилския валс?*
3. *Какви са специфичните клавирни проблеми и особености при интерпретация на бразилските валсове, особено в представените подобрени валсове от Франсиско Миньоне за соло пиано?*

Следвайки историческия контекст, в първата глава на дисертационния труд е направен успешен опит да се даде точна дефиниция на използваните термини – ключ за разбиране на голямото разнообразие от музикални стилове, които са преплетени в музикалната култура на Бразилия - понятия като бразилски валс, лундүү - вид песен и танц, произлязъл и пренесен в Бразилия от анголските роби и модиня, която поставя началото на бразилската национална идентичност. Актуалността на изследването е в смисъла да се *„разберат по-добре бразилската музика, бразилския валс, което ще доведе до нова перспектива за интерпретация на бразилската музикална култура“*. В т. 1. 7. Пауло Зереу коментира *кратка история на жанра „валс“ за соло пиано*, проследявайки процесите, които се развиват в европейската музика от края на 18 век насам.

ГЛАВА II. РАЗВИТИЕТО НА ВАЛСА В БРАЗИЛИЯ с подточки 2.1 *Modinha* и *Lundu*, 2.2 Серенада, 2.3 и 2.3.2. *Chôro* /“бразилизирането“ на модните по това време европейски танци валс, полка и шчотище/ и т. 2. 5. *Бразилският валс* са с „екстрахирана“ висока информационна стойност, особено за чужденци, които ще проявят интерес към тази толкова екзотична и проникновена музика. А както оригинално се изразява авторът *„Рио де Жанейро може да се разглежда като културен котел за претопяване на различните музикални влияния“*.

ГЛАВА III. ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ (1897-1986) разглежда творческата фигура на композитора - един от най-ярките представители на бразилския музикален национален стил и наричан „кралят на валса“, в контекста на историческия преглед на бразилските композитори, писали валсове. Той проследява обстойно общественно-културните аспекти в Бразилия през 40-те и 50-те години на XX век. В бразилската класическа музика Вила-Лобос, Лоренцо Фернандес, Радамес Гнатали, Камарго Гуарниери, Фруктуосо Виана и Франсиско Миньоне са най-известните като композитори на валсове през XX век. А Франсиско Миньоне, заедно с Лучано Галет (1893-1931), Оскар Лоренцо Фернандес (1897-1948) и Камарго Гуарниери (1907-1993) ги определят и като „великите националисти“.

В т. 3. 4. Пауло Зереу разглежда *Valsa de Esquina* и *Valsa-Chôro*, повлияни от популярната градска музикална среда. Дванадесетте *Valsa de Esquina*, композирани между 1938 и 1943 носят специфична носталгия и импровизационност. Интересни културно-исторически факти дисертантът е изтъкнал в т. 3. 6 *Бразилският музикален език* и особено за уникалността на афро-бразилския стил въз основа на европейските корени.

Акцент на авторова разработена теза е ГЛАВА IV. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗ НА ИЗБРАНИТЕ ВАЛСОВЕ ЗА СОЛО ПИАНО ОТ ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ (1897-1986)

Авторът разглежда 3 от 12-те лирични *Valsas de Esquina* и 1 *Valsa chôro* на Франсиско Миньоне из 12-те Валсове, публикувани в периода 1946–1955.

Всички анализи са направени по следната схема: общ преглед, бележки за музикалната интерпретация, клавирна методическа практика: препоръка за пръстовка (апликатура) върху избрани тактове и указания за педал при клавирното изпълнение. Приведени са множество нотни примери.

Очевидно, че 12-те *Valsa de Esquina* и *12-me Valsa-Chôro* за соло пиано от Франсиско Миньоне са „много добре познати на музикалната общественост в Бразилия“. Те са и „част от програмите на няколко образователни институции за музика в страната“. Като оценявам

положително постигнатото, бях с очакване и желание да прочета поне общ преглед конкретно на двата цикъла, което би било в плюс на дисертационната теза, както за музикантите в Бразилия, така и за професионалисти в различни краища на света за по-добро вникване в проблематиката на интерпретацията. Разсъждавах върху факта, че разгледаните 4 Валса са извадени от контекста на 2 цикъла от по 12 пиеси. Не успях да си отговоря на въпроса: имат ли връзка избраните 4 Валса с останалите 24?

Дисертантът е допуснал излишно повторение на един и същ въвеждащ текст /copy/paste/, когато коментира употребата на педал: вж.: 4.1.3./98 стр., 4.2.3./109 стр., 4.3.4./122 стр. и 4.4.4./136 стр. Частично се повтаря и при бележките за пръстовка. Приемам предложенията за нова пръстовка, но едва от приложението се информирах кое издание точно коригира дисертанта? Впечатлена съм от *библиографската справка* - /106 заглавия/. Направи ми впечатление, че Пауло Зереу се е запознал със сериозни изследвания в областта на бразилската музика, които са солиден постамент да развие своята теза.

Специално внимание обърнах на неговата *изпълнителска дейност*. За съжаление в така представената и описана документация той оповестява изискваните 6 концерта /изпълнителски активности/ за соло пиано и дуо, но в нито един от тях не са посочени и не става ясно кои са произведенията и респективно изсвирените програми?! Единствено рециталът през ноември, 2015 г. в Банкок насочва за аржентино-бразилска музика, без конкретни автори и композиции. Отбелязвам този факт като съществен пропуск и не мога да коментирам тази толкова важна страна на неговата дейност. Частична информация за неговата творческа активност получавам чрез отбелязаните майсторски класове и семинари.

Авторефератът /от 22 стр/. е добросъвестна квинтесенция на докторската разработка.

Приложени са и изискваните три *публикации*, осъществени през 2017 г. Приемам *приносните моменти* и значимостта на изследването в шест точки, така както са формулирани от дисертанта.

Предвид гореизложените преценки за дисертационния труд „МУЗИКАЛНО-СТИЛОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА БРАЗИЛСКИЯ ВАЛС: НАЦИОНАЛНИЯТ МУЗИКАЛЕН ЕЗИК във *Valsa de Esquina No. 8*, *Valsa de Esquina No. 12*, и *Valsa-Chôro No.5* от ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ“ предлагам на уважаемото научно жури да присъди на **Пауло Зереу** образователната и научна степен „доктор“.

30. 10. 2020 г.

Подпис: